

Szerzői jog

Ha az emberi gondolat, általános tartalmánál fogva már nemcsak elgondolója számára hasznos, azaz általános használati értéke van, eladható, akkor *szellemi termék*nek nevezzük. A szellemi termék használati értéke realizálódhat anyagi formában is (pl.: egy új képlettel rendelkező gyógyszerről kiderül, hogy hatékonyabb, kevesebb mellékhatása van, ezért a gyógyszergyár megveszi feltalálójától a gyártási eljárást), de immateriális formában is (pl.: egy új lírai zeneművet a zenebarátok szeretnék sokszor meghallgatni, ezért megveszik azt alkotójától, alkalmas hanghordozón). A szellemi termékhez fűződő jogot előbbi esetben a *szabadalmi jog*, utóbbi esetben a *szerzői jog* biztosítja.

„A ... korszerű szerzői jogi szabályozás ... egyensúlyt teremt és tart fenn a szerzők..., valamint a felhasználók ... érdekei között, tekintettel az oktatás, a művelődés, a tudományos kutatás és a szabad információhoz jutás igényeire ...; gondoskodik továbbá a szerzői jog ... hatékony érvényesüléséről.” (1999. évi LXXVI. törvény bevezetése)

A szerzői jog nemzetközi szintű szabályozása a **Berni Unió**s **Egyezmény** irányelvei alapján történik, melyet eddig 125 állam tett magánjogának részévé.

Védelmi idő

A szerzői joggal kapcsolatos védelmi idő célja, hogy a szerző korlátozhatta műve lemásolását, felhasználását egy meghatározott időtartam leteltéig, ő maga viszont a tulajdon erejénél fogva szabadon felhasználhatta alkotását, abból lehetőségei szerint haszonhoz juthasson. A védelmi idő lejártával alkotása közkinccsé válik, az egyetemes emberi tudást gazdagítja, lehetővé válik a mű ingyenes felhasználása.

Licensz

A szerző bizonyos feltételekkel engedélyt adhat arra, hogy művét mások használhassák. Erről szól az adott műre vonatkozó License Agreement, vagyis a licencszerződés.

Szerzői jog sérelme

Az internetre vonatkozó szerzői jogi harmonizáció igénye együtt nőtt az internethasználat elterjedésével. Amikor a számítógépes hálózatokon tömegesen mozgó "információ" már irodalmi-, film-, zenei-, képzőművészeti- és nem utolsósorban szoftver-alkotásokat jelent, és már nemcsak néhány száz, de több millió emberhez jut el, adott a szabad információ áramlás elve és szellemi alkotásokat megillető szerzői jog közötti konfliktus.

Jelenleg széles körű vita zajlik a fejlett hálózati fájlcsereprogramok által okozott károk mértékéről. A kár a jogtulajdonosokat, illetve a kiskereskedelmi egységeket éri, az elszenvedett bevételkiesés miatt.

Az internet új médiaként ugyanúgy keresi a helyét, mint annak idején a rádió illetve a televízió. A rádió megjelenésekor sokaknak volt az a véleménye, hogy az élő zenének befellegzett, az emberek nem fognak többé élőzenei koncertekre járni. A szalagos magnók megjelenésekor a hanglemezipar képviselői kongatták meg a vészharangot, óriási bevételkiesést prognosztizálva. A filmipar hasonlóan reagált a televízió megjelenésére és elterjedésére, illetve a másolható VHS kazetták megjelenésekor.

Egyes országok törvénykezése megengedi jogvédett művek magánhasználatra történő másolását, amennyiben a felhasználó számára ebből nem keletkezik bevétel. Az ilyen korlátozott jellegű felhasználás melletti érvként említik, hogy a kispénzű emberek úgysem fizetnék meg a jogdíjas szolgáltatást, ennyiben az elérhető termékekhez való hozzáférés demokratizálódásáról beszélnek. Indokolt lehet még ritka, nehezen fellelhető, régi hanganyagok másolásának engedélyezése az említett feltétel mellett, illetve oktatási célú felhasználása is.

Adatvédelem

Az internetes kommunikáció terjedésével egyre kevésbé kétséges, a felhasználók szempontjából fontos kérdéssé vált adataik biztonsága és védelme.

Az adatvédelem a személyes adatok gyűjtésének, feldolgozásának és felhasználásának korlátozásával, az érintett személyek védelmével foglalkozik. A személyes adatok védelme az egyén információs önrendelkezésének biztosítását jelenti. Az adatkezelők a természetes személyek személyes adatait csak azok beleegyezésével szerezhetik meg, tárolhatják és dolgozhatják fel. A személyes adatok védelme magában foglalja a fizikai adatvédelmet is, amely a megsemmisüléstől, illetéktelen változtatástól, megtekintéstől, felhasználástól vagy továbbítástól védi azokat.

Akár digitálisan rögzített adatokról (pl.: internetes vásárlás), akár papíralapú adatokról van szó (pl.: állásinterjú), ha olyan információk tárolására vagy feldolgozására kerül sor, amelyek alapján egyéneket közvetlenül vagy közvetve azonosítani lehet, az adatvédelmi előírásokat alkalmazni kell.

Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult vagy azt törvény közérdeken alapuló célból elrendeli. A hozzájárulás csak akkor érvényes, ha az megfelelő tájékoztatáson alapul. Az érintettel az adat felvétele előtt közölni kell, hogy az adatszolgáltatás önkéntes vagy kötelező. Kötelező adatszolgáltatás esetén meg kell jelölni az adatkezelést elrendelő jogszabályt is.

Az Adatvédelmi hatóságnál bárki vizsgálatot kezdeményezhet jogsérelem bekövetkezését követően, vagy ha annak veszélye fennáll.